

	Центрально український державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни «Історія олігофренопедагогіки»			
		Статус дисципліни обов'язковий компонент (цикл загальної чи фахової підготовки)			
Галузь знань		01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність		016.02 Спеціальна освіта. Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка)			
Освітня програма		Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка і логопедія)			
Рівень вищої освіти		Бакалавр			
Форма навчання		Денна			
Курс		4			
Семестр		7			
Обсяг дисципліни		Кредити	3	Години	90
		Лекційні			20
		Практичні/семінарські			20
		Лабораторні			
		Самостійна робота			48
Семестровий контроль		Екзамен			
Викладач		Рацул Олександр Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти			
Контактна інформація		ratsulkafedra@gmail.com			
Кафедра		Спеціальної освіти			
Факультет		Освітніх наук та мистецтв			
Предмет навчання		Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія олігофренопедагогіки» є закономірності становлення та розвитку наукових знань, педагогічних теорій і практики навчання, виховання, корекції та соціалізації осіб з інтелектуальними порушеннями у різні історичні періоди в Україні та за кордоном; внесок видатних науковців, педагогів і практиків у формування олігофренопедагогіки як самостійної галузі спеціальної освіти.			
Мета		Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія олігофренопедагогіки» є формування у студентів системи знань про історичні етапи становлення та розвитку вітчизняної й зарубіжної науки та практики навчання, виховання і соціалізації осіб з інтелектуальними порушеннями; виховання професійного мислення, що ґрунтується на усвідомленні історичної спадкоємності та сучасних тенденцій розвитку спеціальної освіти.			
Компетентності		Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов.			

	<i>Загальні:</i> ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) <i>Спеціальні:</i> СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами. СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти. СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності. СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення тощо). СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми та підлітками з особливими освітніми потребами. СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності. СК-9. Здатність застосовувати теоретичні та емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки результатів. СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Програмні результати	РН-1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження, узагальнювати результати. РН-2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язання задач спеціальної та інклюзивної освіти. РН-3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування осіб з психофізичними порушеннями. РН-5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в закладах освіти. РН-8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку. РН-11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики і засоби корекційно-розвиткового навчання. РН-17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації
Зміст дисципліни	Розділ 1. Вступ до історії олігофренопедагогіки Тема 1. Предмет і завдання історії олігофренопедагогіки

- **Лекція (2 год.)** – визначення об'єкта й предмета науки; місце олігофренопедагогіки в системі спеціальної освіти; її зв'язок з психологією, педагогікою, медициною.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – аналіз сучасних визначень та підходів до олігофренопедагогіки; складання схеми міждисциплінарних зв'язків.
- Тема 2. Джерела виникнення знань про осіб з інтелектуальними порушеннями**
- **Лекція (2 год.)** – уявлення про «аномальних» дітей у давніх цивілізаціях; підходи до виховання і догляду у середньовіччі та епоху Відродження.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – робота з історичними джерелами, дискусія щодо гуманістичних та антигуманних підходів у ставленні до осіб з інвалідністю.
- Розділ 2. Становлення олігофренопедагогіки як науки**
- Тема 3. Розвиток наукових уявлень у XVII–XIX ст.**
- **Лекція (2 год.)** – діяльність Ж. Ітара, Е. Сегена, розвиток ідей спеціального навчання дітей з інтелектуальними порушеннями.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – аналіз праць класиків, обговорення педагогічних експериментів.
- Тема 4. Початки вітчизняної олігофренопедагогіки**
- **Лекція (2 год.)** – внесок І. Сікорського, Г. Трошина, М. Ланге та інших дослідників у становлення спеціальної освіти в Україні та Російській імперії.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – складання біографічних довідок про вітчизняних учених.
- Тема 5. Олігофренопедагогіка в умовах радянської системи освіти**
- **Лекція (2 год.)** – створення спеціальних шкіл, система діагностики та навчання дітей з інтелектуальною недостатністю у XX ст.; роль Л. Виготського, С. Рубінштейна, М. Басова.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – обговорення концепції культурно-історичного підходу Виготського.
- Розділ 3. Розвиток олігофренопедагогіки в незалежній Україні**
- Тема 6. Сучасний етап розвитку олігофренопедагогіки (1991–2000 рр.)**
- **Лекція (2 год.)** – інституційні зміни після здобуття незалежності; створення нових навчальних планів і програм; дослідження українських науковців.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – аналіз державних документів 1990-х рр., що регламентували спеціальну освіту.
- Тема 7. Олігофренопедагогіка і реформи інклюзивної освіти**
- **Лекція (2 год.)** – розвиток інклюзивного підходу, інтеграція дітей з інтелектуальними порушеннями в масову школу, роль міжнародних програм.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – аналіз кейсів з практики інклюзивних шкіл; розробка адаптаційних стратегій.
- Тема 8. Сучасні напрями наукових досліджень**
- **Лекція (2 год.)** – новітні технології навчання і корекції; психолого-педагогічні дослідження XXI століття; інтеграція у світовий науковий простір.
 - **Практичне заняття (2 год.)** – презентація студентських міні-досліджень за сучасними проблемами спеціальної психології та педагогіки.

	Розділ 4. Підсумковий Тема 9. Узагальнення та перспективи розвитку олігофренопедагогіки • Лекція (2 год.) – історичний внесок науки, сучасні тенденції та виклики (деінституалізація, інклюзія, цифровізація освіти). • Практичне заняття (2 год.) – підсумкове обговорення: «Яким буде майбутнє олігофренопедагогіки?». Тема 10. Індивідуальні навчально-дослідні завдання (захист) • Практичне заняття (2 год.) – представлення й обговорення результатів індивідуальних досліджень студентів.
Критерії оцінювання роботи студентів	Розподіл балів, які отримують студенти $8 \text{ с.} \times 5 = 40 \text{ б.} + \text{ІТЗ } 20 \text{ б.} = 60 \text{ б.} + \text{екзамен } 40 \text{ б.} = 100 \text{ б.}$ Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів: <i>Критеріями оцінки усної відповіді на семінарських заняттях є:</i> • повнота розкриття питання; • логіка викладання, культура мовлення; • емоційність та переконаність; • використання основної та додаткової літератури; • аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; <i>Максимальний бал оцінки рівня знань з теми під час усного опитування на семінарському занятті – 5 балів:</i> • 5 б. - знання є глибокими, міцними, узагальненими, системними; студент вміє застосовувати знання творчо, його відповідь характеризує вміння самостійно оцінювати різноманітні педагогічні ситуації, явища, концепції та теорії, виявляти й відстоювати особисту позицію; вдало ілюструє теоретичні положення; • 4 б. - студент знає ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, усвідомлює зв'язки між ними, самостійно застосовує знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна; інколи допускає незначні помилки у відповідях; • 3 б. – студент знає найсуттєвіші істотні ознаки педагогічних понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки; відповідь повна, правильна, хоча їй бракує власних суджень; допускає незначні помилки у відповідях і під час виконання практичних завдань; • 2 б. - відповідь при відтворенні матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Наведені приклади не отримують достатньо глибокого педагогічного аналізу, що свідчить про низький рівень сформованості дослідницьких умінь. • 1 б. – студент демонструє репродуктивне відтворення матеріалу курсу під час доповіді, або робить доповнення під час обговорення питань; студент робить незначні доповнення під час обговорення питань семінарського заняття.

Максимальний бал оцінки за виконання науково-дослідного завдання – 20 балів. Виконання науково-дослідного завдання має на меті розвиток навичок професійного самовдосконалення.

При визначенні оцінки застосовуються наступні критерії:

- актуальність обраної проблеми дослідження, належна обґрунтованість актуальності;
 - відповідність вимогам
 - повнота розкриття проблеми;
 - логічність викладу матеріалу, співвідношення фактів і висновків, чіткість розкриття головної думки, переконливість висновків;
 - дотримання наукового стилю викладу матеріалу;
 - наявність правильних посилань на першоджерела;
- достатня кількість літератури у списку, її відповідність текстовим посиланням.

20 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Чітко сформульовані мета і завдання. Багата джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.

Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки відповідають змісту роботи.

Студент дотримався вимог до наукового стилю викладу матеріалу та академічної доброчесності.

19-16 балів - Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Досить переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Чітко сформульовані мета і завдання роботи. Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми.

Виклад матеріалу логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки відповідають змісту роботи.

Студент не завжди дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.

15-12 балів – Обрана актуальна для сучасної педагогічної науки і практики тема дослідження. Недостатньо переконливо обґрунтована її актуальність.

Робота не повністю відповідає вимогам до структури такого роду наукових праць.

Мета і завдання частково відповідають темі роботи. Належна джерельна база, використані різноманітні інформаційні ресурси для опрацювання проблеми. Виклад матеріалу не завжди логічний, з посиланнями на першоджерела. Висновки не повністю відповідають змісту роботи. Студент часто не дотримується вимог до наукового стилю викладу матеріалу.

11–6 балів – ІНДЗ виконане самостійно, у змісті є спроба обґрунтування важливості теми; мета, завдання поверхнево сформульовані, наявний загальний зміст роботи, вказані загальні висновки, оформлена робота згідно вимог.

	5–1 бал – ІНДЗ виконане частково, обґрунтування вибору теми відсутнє; мета, завдання визначені не належним чином, зміст роботи не чітко розкритий, висновки носять описовий характер
Політика курсу	Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральньоукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка». Студенти, викладачі мають дотримуватися ЕТИЧНИЙ КОДЕКС університетської спільноти в Центральньоукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. <i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що ІТЗ студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилаються на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуються недозволеними засобами, самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. <i>Відвідування занять та поточний контроль.</i> Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Недопустимі під час вивчення навчальної дисципліни пропуски та запізнення без поважних причин на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання. <i>Підсумковий контроль.</i> Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Екзамен передбачає оцінку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу та набування необхідних професійних вмінь на підставі оцінок, отриманих ними на практичних заняттях, самостійної та індивідуальної роботи. Перескладання екзамену відбувається у встановлений деканатом термін. Процедура перескладання екзамену включає в себе демонстрацію студентом-боржником теоретичних знань, практичних навичок і вмінь з певної теми курсу, що відображені у екзаменаційному білеті.
Інформаційне забезпечення	Офіційний сайт ЦДУ: http://www.kspu.kr.ua/ua/. http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html http://pidruchniki.ws/17530607/pedagogika/ponyattya_istoriyi_pedagogiki http://ebooktime.net/book_346.html http://eduknigi.com/ped_view.php?id=25 http://www.info-library.com.ua/books-text-466.html http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/Djurin/index.php http://jorigami.narod.ru/PPcorner/Classics/Komensky/Komensky_Ya_n_Amos_Velikaya_didakt_izbr.htm http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpkhnpu/ZNtNDR/2008_28/9.htm

	1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/average. 2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/education/average. 3. Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua 4. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/ 5. Єдине освітнє інформаційне вікно України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.osvita.com 6. Інформаційний портал «Знання» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://znannya.info 7. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchi-prostir.pdf?fclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlepbBQUXX47kRw_Z8Qc 8. Освіта України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita-ukrainy.com.ua Освіта UA [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua 9. Онлайн-курс «Права людини в освітньому просторі». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : / Студія онлайн-освіти EdEra. Режим доступу: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA_OSCE+HRE101+2019/about 10. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькуванню) в закладах освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://shr.name/cTv6O 11. Освітній портал "Освіта.UA". http://osvita.ua 12. Освітнянська мережа України. www.ednu.kiev.ua 13. Освітній портал «Naurok.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://naurok.com.ua, 14. Освітній портал «Vseosvita.ua» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://vseosvita.ua) 15. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua 16. Е-бібліотека – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»: www.ussf.kiev.ua 17. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/ 18. Електронний браузер та тренажер МКФ. Режим доступу до ресурсу: https://stage.icfinedu.org/browser
Матеріально-технічне забезпечення	<i>Аудиторія теоретичного навчання, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</i>